

POSTANOWIENIE

Dnia 6 lipca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejski

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 6 lipca 2022 r.,
sprawy **K. P. S.**,
skazanego z art. 207 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.,
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 24 maja 2021 r., sygn. akt X Ka [...],
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w W.
z dnia 4 sierpnia 2020 r., sygn. akt V K [...],

p o s t a n o w i ł :

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazanego K. P. S. kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w W. wyrokiem z dnia 4 sierpnia 2020 r., sygn. akt V K [...] uznał K. P. S. za winnego tego, że od bliżej nieokreślonego czasu, nie wcześniej niż od 1 stycznia 2018 r. w W. przy ul. A. m. [...], znęcał się psychicznie, a od połowy lutego 2018 r. także fizycznie nad swoją żoną A. S. jako osobą najbliższą - do dnia 2 marca 2018 r. w ten sposób, że wielokrotnie wyzywał i poniżał pokrzywdzoną, używając w stosunku do niej słów powszechnie uznanych za obelżywe, szarpał i popychał ją, zaś od połowy lutego 2018 r. stosował przemoc fizyczną wobec pokrzywdzonej polegającą na wielokrotnym biciu pokrzywdzonej

pięściami po głowie i kopaniu po całym ciele, a następnie w dniu 2 marca 2018 roku, przewrócił pokrzywdzoną, kopał ją po całym ciele, uderzał ją w głowę metalowym pojemnikiem typu „żardiniera” nie więcej niż 5 razy i uderzał ją po całym ciele plastikowym wieszakiem, czym doprowadził do powstania u pokrzywdzonej urazu głowy, urazu twarzoczaszki ze złamaniem dolnej ściany oczodołu lewego z przemieszczeniem odłamów, rany tłuczonej łuku brwiowego lewego, krwiaka okularowego po stronie lewej, powodując naruszenie czynności narządu ciała u pokrzywdzonej, trwające dłużej niż 7 dni, tj. popełnienia występkę z art. 207 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., za który wymierzył mu karę 3 miesięcy pozbawienia wolności i karę 2 lat ograniczenia wolności polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym. Ponadto Sąd Rejonowy w W. orzekł wobec K. P. S. zakaz kontaktowania się z pokrzywdzoną w jakikolwiek sposób za wyjątkiem sytuacji, w których wyrazi ona na to w sposób jednoznaczny zgodę oraz zakaz zbliżania się do pokrzywdzonej na odległość mniejszą niż 50 m za wyjątkiem sytuacji, w których wyrazi ona na to w sposób jednoznaczny zgodę - na okres 1 roku, a także nawiązkę na rzecz pokrzywdzonej w wysokości 10.000 zł. Wyrok zawierał również zaliczenie rzeczywistego pozbawienia wolności, rozstrzygnięcie w przedmiocie dowodów rzeczowych i kosztów procesu.

Apelację od powyższego wyroku złożył zarówno K. P. S., jak i jego obrońca. Skarżący podnieśli szereg zarzutów, w tym m.in.

- naruszenie art. 7 k.p.k. mające wpływ na treść orzeczenia, a polegające na nieuzasadnionej odmowie dania wiary wyjaśnieniom oskarżonego złożonym w postępowaniu sądowym pomimo, że korespondują one z innymi dowodami, a danie wiary zeznaniom pokrzywdzonej złożonym w postępowaniu przygotowawczym w sytuacji, gdy zeznania te, poddane ocenie pod kątem podstawowych zasad logiki i doświadczenia życiowego nie zasługują na walor wiarygodności, co w konsekwencji doprowadziło do nieuprawnionych ustaleń i wniosków co do zaistnienia przestępstwa znęcania oraz przebiegu zdarzeń z 1 i 2 marca 2018 r. oraz nie daniu wiary zeznaniom A. i C. S. oraz uznaniu, że nie dotyczą one zdarzeń objętych zarzutem w sytuacji, gdy zeznania te, opisujące agresywne zachowania

pokrzywdzonej wobec oskarżonego, winy być uwzględnione przy ocenie wiarygodności stwierdzeń stron co do przebiegu zdarzeń objętych zarzutem;

- naruszenie art. 201 k.p.k. przez niesłuszne uznanie, że opinia psychiatryczna jest pełna, jasna i nie wymaga uzupełnienia a w konsekwencji oddalenie wniosku o opinię uzupełniającą w sytuacji, gdy biegli nie odnieśli się do całości zgromadzonej dokumentacji medycznej;

- naruszenie art. 170 § 1 k.p.k. przed oddaleniem wniosku o dokonanie oględzin żardiniery uznając go za zbędny i służący przedłużeniu postępowania w sytuacji, gdy cechy przedmiotu jakiego miał używać oskarżony, stanowią istotny element oceny stopnia jego zawinienia.

Apelujący wniesli o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie K. P. S. od popełnienia przestępstwa z art. 207 § 1 k.k. oraz uwzględnienie, że ww. uderzając pokrzywdzoną w twarz działał w obronie koniecznej z ewentualnym przekroczeniem jej granic, zaś skutek w postaci uszkodzenia ciała na okres powyżej 7 dni był objęty jego nieumyślnością - ze stosowną zmianą w zakresie orzeczonej kary, uchylenie orzeczenia w części dotyczącej orzeczonej nawiązki oraz uchylenie środka zapobiegawczego.

Sąd Okręgowy w W., po rozpoznaniu ww. apelacji, wyrokiem z dnia 24 maja 2021 r., sygn. akt X Ka [...], zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że za podstawę prawną orzeczenia zawartego w pkt. 3 części dyspozytywnej przyjął przepis art. 46 § 2 k.k., w pozostałej części utrzymując go w mocy. Jednocześnie orzeczenie to zawiera rozstrzygnięcie co do kosztów procesu.

Od powyższego wyroku kasację wywiódł obrońca skazanego. Wyrok Sądu odwoławczego zaskarżył w całości na korzyść skazanego, podnosząc zarzuty:

- rażącego naruszenia prawa karnego materialnego, tj. art. 207 § 1 k.k., które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, poprzez przyjęcie, że czyn, za który został skazany K. P. S. wypełnia znamiona występkę z art. 207 § 1 k.k.;

- rażące naruszenie prawa karnego materialnego, tj. art. 53 § 1 i § 2 k.k. oraz art. 37a § 1 k.k., które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, poprzez przyjęcie, że wyłącznie kara bezwzględnie pozbawienia wolności będzie karą adekwatną, która dodatkowo „ma stygmatyzować” skazanego;

- rażącą niewspółmierność kary;

a także alternatywnie, z ostrożności procesowej:

- rażące naruszenie prawa karnego materialnego, tj. art. 53 § 1 i § 2 k.k. oraz art. 66 § 1 k.k., które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, poprzez przyjęcie, że wyłącznie kara bezwzględnego pozbawienia wolności będzie karą adekwatną.

W konsekwencji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w W..

W odpowiedzi na wniesioną kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Wniesiona kasacja jest bezzasadna w stopniu oczywistym i znajduje się na granicy dopuszczalności. Z uwagi na dyspozycję przepisu z art. 535 § 3 k.p.k. Sąd Najwyższy był uprawniony do zwięzłego przedstawienia głównych motywów rozstrzygnięcia.

W pierwszej kolejności należy przypomnieć, że kasacja może być wniesiona wyłącznie z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. lub innego rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. Kasacja nie może być wniesiona wyłącznie z powodu niewspółmierności kary (art. 523 § 1 k.p.k.). Tym samym podstawą zarzutów kasacyjnych nie może być w żadnym razie faktyczna podstawa rozstrzygnięcia oraz ocena poszczególnych dowodów zgromadzonych w sprawie.

Przenosząc powyższe uwagi na grunt niniejszej sprawy należy zauważyć, że zarzut opisany przez skarżącego jako naruszenie art. 207 § 1 k.k. dotyczy w istocie faktycznej podstawy rozstrzygnięcia i jest nieuprawniony w postępowaniu kasacyjnym. Sąd Najwyższy wielokrotnie podkreślał, że zarzut obrazy prawa materialnego może być skutecznie podniesiony jedynie w razie niekwestionowania samych ustaleń faktycznych (zob. postanowienie SN z dnia 16 listopada 2017 r., II KK 346/17, LEX nr 2397601; postanowienie SN z dnia 16 października 2020 r., I KK 29/19, LEX nr 3082469). Z sytuacją taką będziemy mieli do czynienia zwłaszcza w razie nieprawidłowej subsumpcji ustalonego stanu faktycznego pod określony przepis statuujący czyn zabroniony czy też błędnej wykładni znamion konkretnego przestępstwa. Tymczasem z uzasadnienia kasacji wynika, że podstawą zarzutu obrazy art. 207 § 1 k.k. jest niezasadna ocena, iż poszczególne zachowania K. P.

S. i ich intensywność pozwalają na przypisanie odpowiedzialności z ww. przepisu. Skarżący kwestionuje więc *de facto* ustalenia faktyczne i to poczynione przez Sąd I instancji. W tym zakresie rację ma prokurator sporządzający odpowiedź na kasację, iż obrońca nie zarzucił wadliwej kontroli odwoławczej, co w zasadzie prowadzi do skierowania tego nadzwyczajnego środka odwoławczego przeciwko rozstrzygnięciu Sądu I instancji, wbrew art. 519 k.p.k. Niezależnie od powyższego, pierwszy z podniesionych przez skarżącego zarzutów nie mógł okazać się skuteczny. Jak słusznie zwraca się uwagę w orzecznictwie Sądu Najwyższego, nietrafne nazwanie przez skarżącego wadliwości polegającej na przyjęciu za podstawę wyroku błędnych ustaleń faktycznych – „naruszeniem prawa materialnego” nie może zobowiązywać, ani też uprawniać instancji kasacyjnej do badania - pod pozorem rozpoznawania „zarzutu naruszenia prawa” - zasadności ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku (wyrok SN z dnia 19 grudnia 1996 r., V KKN 116/96, OSNKW 1997, nr 3-4, poz. 34). Odnosząc się jednak do kwestii przypisania skazanemu przestępstwa z art. 207 § 1 k.k. stwierdzić należy, że Sąd I instancji (a w ślad za nim Sąd odwoławczy) dokonał prawidłowej wykładni znamion tego czynu zabronionego, w szczególności „znęcania się”, na co wskazuje uzasadnienie wyroku. Oceny tej nie zmieniają przywołane przez skarżącego judykaty. Należy bowiem zauważyć, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego prezentowany jest również pogląd, że w wyjątkowej sytuacji dla uznania wyczerpania znamienia czasownikowego „znęca się” wystarczające będzie nawet jednorazowe zachowanie sprawcy (zob. wyrok SN z dnia 27 lutego 2002 r., II KKN 17/00, OSNKW 2002, nr 7-8, poz. 55). Abstrahując również od ustaleń faktycznych nie budzi zastrzeżeń także kumulatywna kwalifikacja prawna czynu z art. 207 § 1 k.k. i art. 157 § 1 k.k. Rzeczywisty zbieg przepisów może mieć miejsce w razie spowodowania umyślnie (choćby z zamiarem ewentualnym) przez sprawcę skutków objętych znamionami uszkodzeń ciała lub rozstroju zdrowia, określonych w art. 156 § 1 k.k. lub art. 157 § 1 k.k. (zob. A. Marek, *Kodeks karny*, Warszawa 2007, s. 402 i n.; uchwała SN z dnia 9 czerwca 1976 r., VI KZP 13/75, OSNKW 1976, nr 7-8, poz. 86).

Przechodząc do omówienia pozostałych zarzutów podniesionych w kasacji, a mianowicie dotyczących wymiaru kary, wyraźnie należy podkreślić, na co słusznie

zwraca również uwagę prokurator w odpowiedzi na kasację, że zarzut obrazy prawa materialnego może być zasadny tylko wówczas, gdy dotyczy zastosowania lub niezastosowania przepisu zobowiązującego sąd do jego bezwzględnego respektowania. Nie budzi wątpliwości, że takiego stanowczego charakteru nie ma norma art. 53 k.k., która określa dyrektywy sędziowskiego wymiaru kary (tak m.in. postanowienie SN z dnia 26 lutego 2007 r., IV KK 41/07, OSNwSK 2007, nr 1, poz. 514). Zarzut dotyczący wymierzenia kary nieodpowiadającej dyrektywom sądowego wymiaru kary może stanowić więc jedynie względną przyczynę odwoławczą określoną w art. 438 pkt 4 k.p.k., a zatem jest on niedopuszczalny w postępowaniu kasacyjnym (*vide* postanowienie SN z dnia 20 czerwca 2006 r., II KK 165/06, LEX nr 197001). To samo dotyczy przywołanego w kasacji przepisu art. 37a § 1 k.k. dotyczącego możliwości orzeczenia kary ograniczenia wolności lub grzywny zamiast kary pozbawienia wolności, czy też art. 66 § 1 k.k. pozwalającego na warunkowe umorzenie postępowania, bądź art. 69 § 1 k.k. dopuszczającego warunkowe zawieszenie wykonania kary. Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że jeśli w ustawie przewidziane jest fakultatywne zastosowanie określonego przepisu prawa materialnego, to poprzez jego niezastosowanie sąd nie dopuszcza się obrazy prawa (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 15 listopada 2016 r., II KK 235/16, LEX nr 2200399; postanowienie SN z dnia 11 marca 2020 r., II KK 75/20, LEX nr 3221054). Tak więc zarzuty obrazy przepisów prawa materialnego w postaci art. 53 § 1 i § 2 k.k., art. 37a § 1 k.k. i art. 66 § 1 k.k. stanowią próbę obejścia zakazu określonego w art. 523 § 1 zd. drugie k.p.k. Tym samym niedopuszczalny jest także zarzut rażącej niewspółmierności kary (patrz postanowienie SN z dnia 6 października 2011 r., III KZ 63/11, OSNKW 2011, nr 11, poz. 102). Ocenę tę uzasadnia również fakt, iż ww. zarzuty nie były podnoszone w apelacji, co powoduje ich niedopuszczalność jako skierowanych wobec wyroku Sądu I instancji.

O kosztach sądowych postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k., obciążając nimi skarżącego K. P. S..

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

[as]

